

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ

Реформування системи вищої економічної освіти потребує пошуку нових дидактичних методів, засобів і прийомів, які б забезпечували оволодіння майбутніми спеціалістами комплексними знаннями, необхідними компетентностями і, як наслідок, – формування конкурентноспроможних фахівців, здатних на високому рівні вирішувати професійні завдання відповідно до вимог сучасності.

У цих умовах виникає необхідність використання у процесі професійної підготовки методу проектів як способу організації навчання на діяльнісній та інтегративній основах. Водночас під час роботи над певним проектом у студентів можуть виникати труднощі на репродуктивному та продуктивному рівнях, що суттєво знижує його результативність. Тому актуалізується проблема педагогічного супроводу проектної діяльності майбутніх економістів та його основних принципів як однієї з умов формування ціннісного ставлення майбутніх економістів до професійної діяльності.

Аналізу та осмисленню педагогічного супроводу, його характеристик, елементів і способів здійснення присвячені праці К. Александрової, Л. Бережної, В. Богословського, О. Газмана, О. Казакової, З. Максимової, Н. Михайлової, Н. Крилової, І. Неговського, Т. Сапожнікової, С. Юсфіна та інших учених.

Педагогічний супровід проектної діяльності є цілісною системно-організованою взаємодією викладача та студентів, що базується на засадах особистісно-орієнтованого підходу, забезпечує суб'єктність і конструктивізм під час розробки проекту як продукту критичного та творчого мислення. Він спрямований на активізацію процесів індивідуального та соціально-професійного розвитку, самовиховання студента, формування смислотворюючих цілей професійної діяльності, становлення власної позиції у співвідношенні духовних і прагматичних цінностей у процесі вирішення професійних завдань, що в цілому становить кінцевий результат проектування.

Педагогічний супровід проектної діяльності передбачає реалізацію педагогом-тьютором організаційної, управлінської, координуючої, інформаційно-консультуючої, контролюючої та заохочувальної функцій.

Авторська концепція педагогічного супроводу проектної діяльності у контексті формування ціннісного ставлення до професійної діяльності майбутніх економістів, як однієї з ключових компетентностей, передбачає формулювання та обґрунтування наступних специфічних принципів:

а) інтерактивності, суб'єкт-суб'єктної творчої взаємодії, коли взаємовідносини в колективі є дружніми та довірливими, педагог і студенти спрямовують свої зусилля на досягнення єдиної мети – отримання нових знань, професійний розвиток і перетворення оточуючої дійсності; створюється ефект

кооперації, відбувається актуалізація творчих здібностей (реалізується за допомогою стимулювання інтересу до запропонованої теми; актуалізації значущості кожного студента та усвідомлення можливостей самореалізації у проектній діяльності; оптимального поєднання вимогливості, доброзичливості та компетентності з боку викладача; надання свободи вибору форм представлення проекту та методів, які будуть згодом використовуватись, можливості поділу на групи за власним бажанням; взаємної активності студентів і викладача);

б) соціокультурної взаємодії, що спрямована на інтеграцію до культурного простору, обмін інформацією щодо професійних цінностей та досвідом ціннісного ставлення до професійної діяльності задля розширення соціокультурного світогляду, визначення власних професійно-ціннісних орієнтирів (реалізується за допомогою презентації викладачем власних цінностей та особистісно-професійного досвіду, їхньої трансляції студентам; спонукування до пошуку нових цінностей та смислів; поширення серед студентів наукової літератури аксіологічного “забарвлення”, що регламентує поведінку спеціаліста та буде корисною у роботі над проектом);

в) розвитку необхідних майбутнім економістам в умовах ринкового середовища професійних цінностей (реалізується за допомогою відбору проектів з відповідною тематикою);

г) мотиваційного підкріплення процесу розширення меж ціннісної сфери студента (реалізується за допомогою відбору актуальних проектів, що містять різноманітні завдання, уможливають включення нових елементів навчальної діяльності, є здійсненими та керованими; стимулювання інтересу до проблеми, пошуків шляхів її вирішення; створення ситуацій успіху, надання можливості кожному брати участь у проекті);

д) стимулювання особистісного та професійного саморозвитку, самопізнання (реалізується за допомогою підбору завдань і тематики проблем, які орієнтовані на саморозвиток і пізнання; використання методів і прийомів самопізнання та саморозвитку; виявлення творчого потенціалу; відслідковування позитивного руху студентів до саморозвитку);

е) “дилемності виховання” (Т.Сапожнікова), що передбачає включення студентів у ситуації екзистенційного вибору з варіативними способами вирішення проблемних положень з метою створення ціннісно-сислової інтеграції (реалізується за допомогою підбору актуальних професійно-ціннісних дилем, стимулювання втілення способів їхнього вирішення у реальне життя, надання можливості самостійно пережити ситуацію, оцінити її значущість для майбутньої професійної діяльності);

є) “соціального дзеркала” (Т.Сапожнікова), що забезпечує об’єктивну оцінку педагогом намірів і дій студентів на основі культурних традицій, загальнолюдських і професійних цінностей (реалізується за допомогою оцінювання викладачем намірів або вчинків студентів з позиції прийнятих у суспільстві цінностей та моральних норм; забезпечення ціннісно-сислової інтерпретації діяльності видатних економістів і підприємців; надання наукової літератури аксіологічного “забарвлення”, що регламентує поведінку спеціаліста у ринковому середовищі та буде корисною у роботі над проектом).

Дотримання зазначених принципів суттєво розширить можливості

освітнього та розвивального потенціалів методу проектів.

Таким чином, педагогічний супровід проектної діяльності постає як безперервна цілеспрямована діяльність викладача, що дозволяє шляхом подолання труднощів, які виникають у студентів під час опрацювання проектів, отримати практично або теоретично значущий результат навчання.